

İlkokul Öğrencilerinin Okuma Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Investigating Primary Students' Reading Attitudes with Respect to Different Variables

Çiğdem ŞAHİN-TAŞKIN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, csahin@comu.edu.tr
Hanife ESEN-AYGÜN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hanifeesen@comu.edu.tr

ÖZ. Bu çalışmada, ilkokul öğrencilerinin okuma tutumu düzeylerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, çalışmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma verileri, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Çanakkale il merkezinde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Veriler, Çakıroğlu ve Palancı (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan Okuma Tutumu Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının biraz mutsuz, Akademik Okuma tutumlarının ise biraz mutlu düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin eğlence için okuma ve akademik okuma tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sınıf düzeyi değişkenine bakıldığında üçüncü sınıf öğrencilerinin Eğlence için Okuma ve Akademik Okuma tutumlarının dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Buna ek olarak, 11 yaşındaki öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının, 9 yaşındaki öğrencilerin de Akademik Okuma tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin Eğlence için Okuma ve Akademik Okuma tutumlarında anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Baba eğitim durumuna göre ise Akademik Okuma tutumunda anlamlı farklılık bulunmamakla birlikte Eğlence için Okuma tutumlarında lise mezunu babaların lehine anlamlı farklılık görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: İlkokul Öğrencileri, Okuma Tutumu, Akademik Okuma Tutumu, Eğlence İçin Okuma Tutumu

ABSTRACT. This research aims to investigate primary school students' reading attitudes with respect to different variables. Quantitative research method is used in this research. Participants involved 3rd and 4th grade students who attend primary schools in Çanakkale during 2015-2016 academic years. Simple random sampling is used in this research. Data is collected through Reading Attitude Scale adopted by Çakıroğlu ve Palancı (2015). In the data analysis, first, percentage and frequency distribution will be calculated. Then, the analysis carried out to understand whether the data meet the assumptions of normality. Findings of this research indicate that students feel a bit unhappy regarding the recreational reading attitudes and a bit happy regarding the academic reading attitudes. There is no significant difference in students' recreational and academic reading attitudes in favour of girls or boys. Besides, third graders recreational and academic reading attitudes are found more positive than fourth graders. Findings also showed that 11 year-old students have more positive attitudes of recreational reading while 9 year-old students have more positive attitudes of academic reading. Furthermore, there are no significant difference students' recreational and academic reading attitudes in terms of maternal education level. However, significant difference found in students' recreational reading attitudes in favour of fathers who graduated high school, while there is no significant difference in academic reading attitudes in favour of maternal education level.

Keywords: Primary Students, Reading Attitudes, Academic Reading Attitude, Recreational Reading Attitude

SUMMARY

Purpose and Significance: Students' attitudes towards reading show their views on reading for enjoyment and appreciating books. Turkish curriculum aims to help students to enjoy reading and learning. Previous research pointed out that there is a direct correlation between the development of reading skills and students' attitudes towards reading. Students who have positive attitudes towards reading learn effectively. However, students' attitudes towards reading effect their academic achievement and cognitive levels of learning. In order to develop students' attitudes of reading and reading habit, we need consider their developmental features. The literature emphasize that primary school students do not hold positive attitudes towards reading. Factors such as family and environment influence students' attitudes. However, language and cognitive skills develop at a young age. Developing a negative attitude towards reading will cause the failure of reading and students' reading performance will decrease. Students who develop negative attitudes towards reading show

low level of reading skills and academic achievement. Previous literature reveals that there are many studies conducted about primary school students' attitudes towards reading. These studies showed that there is a relationship between students' attitudes towards reading and achievement. Students who hold positive attitudes towards reading also have higher skills of reading.

International research indicated that there has been extensive research on primary school students' attitudes towards reading. Examining these, research pointed out that there is a strong relationship between students' attitudes towards reading and their achievement in reading. The research also showed that students hold positive attitudes towards reading also developed high-level reading skills. The literature also revealed that there has been research conducted about attitudes towards reading and reading skills in Turkey. Findings of these researches also showed that there is a relationship between students' attitudes towards reading and their reading skills. However, these research most of the time investigated high school and/or secondary school students' attitudes. The research involved primary school students' attitudes towards reading are limited. Although, these limited research focuses on the relationship between students' attitudes towards reading and their achievement, investigated primary school students' attitudes towards reading in depth will help us to gain a broader perspective about this issue.

Overall, the literature indicates that student' attitudes towards reading as well as reading skills effects their academic achievement. Therefore, investigating the issues influence students' attitudes towards reading is of great importance to understand how we can help them to develop positive attitudes towards reading. This research aims to understand third and fourth grade primary students' attitudes towards reading. Regarding this aim, the research problems are stated as follows: Do primary school students hold positive attitudes towards reading? Are there any differences between primary school students' attitudes towards reading regarding their gender, grades, age and parents' level of education?

Methodology: Quantitative research method is used in this research. Participants involved third and fourth grade students who attend primary schools in Çanakkale during 2015-2016 academic years. Simple random sampling is used in this research. The researchers aimed to receive minimum number of participants who will reflect their attitudes towards reading effectively. Data are collected through Reading Attitude Scale adopted by Çakıroğlu ve Palancı (2015). In the data analysis, first, percentage and frequency distribution will be calculated. Then, the analysis carried out to understand whether the data meet the assumptions of normality.

Results: Findings of this research indicate that students feel a bit unhappy regarding the recreational reading attitudes and a bit happy regarding the academic reading attitudes. There is no significant difference in students' recreational and academic reading attitudes in favour of girls or boys. Besides, third graders recreational and academic reading attitudes are found more positive than fourth graders. Findings also showed that 11 year-old students have more positive attitudes of recreational reading while 9 year-old students have more positive attitudes of academic reading. Furthermore, there are no significant difference students' recreational and academic reading attitudes in terms of maternal education level. However, significant difference found in students' recreational reading attitudes in favour of fathers who graduated high school, while there is no significant difference in academic reading attitudes in favour of maternal education level.

Conclusion: Findings also help us to understand the way we can help primary school students to develop positive attitudes towards reading. Thus, the research contributes to increase students' reading attitudes and develop their reading skills. Researchers indicate that reading helps students to learn. Students who do not understand what they are reading cannot be successful. Although, attitude is a complex construct, as pointed out previously, there is a relationship between students' attitudes towards reading and their reading skills. Therefore, we need to encourage them to develop positive attitudes towards reading. This research, thus, could help us to find out the variables influence students' attitudes towards reading. Besides, the research could help academicians as well as primary teachers to develop their students' reading attitudes effectively.

GİRİŞ

Okuma tutumu, çocukların bir kitaptan zevk alma ve kitabı takdir etme konusundaki görüşleri olarak tanımlanmaktadır (The Progress in International Reading Literacy Study [PIRLS], 2006). Bir çocuğun okuma ve öğrenmeden zevk alması Türkçe dersinin vizyonu içinde yer alır (TTKB, 2015). Araştırmalar, öğrenme sürecinin en önemli unsurlarından olan okuma ve okuduğunu anlama becerisinin gelişiminin öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ile doğrudan ilgili olduğuna dikkati çekmektedir (Ün-Açıkgöz ve Güngör, 2006; Balcı, Uyar ve Büyükkız, 2012; Sever, 2004; McGeown, Duncan, Griffiths ve Stothard, 2015; Akkaya ve Özdemir, 2013). Okumaya yönelik olumlu tutuma sahip öğrencilerin daha etkili ve verimli öğrendikleri bilinmektedir (McGeown ve diğerleri, 2015; Wigfield, Eccles, Yoon, Harold, Arbreton, Freedman-Doan ve Blumenfeld, 1997). Bununla beraber, öğrencilerin okumaya yönelik tutumları akademik başarılarına ve genel olarak bilişsel öğrenme düzeylerine de etki etmektedir (Kennedy and Halinski, 1975; Ley and Trentham, 1987; Mikulecky, 1976; Worrell, Roth ve Gabelko, 2007).

Okumaya yönelik olumlu tutum kazandırmak ve okuma alışkanlığının yerleşmesini sağlamak için gelişim dönemlerinin özelliklerini dikkate almak gerekmektedir (Akkaya ve Özdemir, 2013). Alanyazın ilkökul düzeyindeki çocukların okumaya yönelik tutumlarının düşük olduğu ve çocuğun ailesinin, çevresinin, ev ortamının ve daha pek çok unsurun okuma tutumu üzerinde etkili olduğu göstermektedir (Başaran ve Ateş, 2007; McKenna, Kear, and Ellsworth, 1995; Wigfield ve diğerleri, 1997; Oostdam, Blok ve Boendermaker, 2015). Oysa öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerinin küçük yaşlarda geliştirilmesi gerekmektedir (TTKB, 2015). Çocukların okuma-yazmaya karşı erken dönemlerde olumsuz tutum edinmeleri gelecekte okuma-yazma bozuklukları olarak kendini gösterecek ve dolayısıyla okuma işleminin niteliğini de azalacaktır (TTKB, 2015). Araştırmalar okuma tutumunun okuduğunu anlama becerisi ve akademik başarı üzerinde etkili olduğunu göstermekle birlikte okumaya yönelik olumsuz tutum geliştiren öğrencilerin okuma verimliliğinin düşük olduğuna dikkati çekmektedir (Açıkgöz ve Güngör, 2006; Çakıcı, 2007; Çam, 2006; Sallabaş, 2008).

Uluslararası alanyazın ilkökulda öğrenim gören öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarını değerlendiren birçok çalışma yapıldığını göstermektedir (McKenna ve Kear, 1990; Roettger, Szymczuk ve Millard, 1979; Yoon, 2002; Worrell, Roth ve Gabelko, 2006; Reis, McCoach, Coyne, Schreiber, Eckert ve Gubbins, 2007; Petscher, 2010). Ayrıca, öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ile okuma başarıları arasında ilişki olduğu, okuma tutumu yüksek olan öğrencilerin okuduğunu anlama becerisinin de yüksek olduğu vurgulanmıştır (Roettger, Szymczuk ve Millard, 1979; Kush, J. C., Watkins, M. W., & Brookhart, 2005). Ülkemizde okuma tutumu ve okuduğunu anlama becerisini inceleyen benzer çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Açıkgöz ve Güngör, 2006; Sallabaş, 2008). Genellikle ortaokul düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile gerçekleştirilen bu araştırmalardan elde edilen bulgular öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ile okuduğunu anlama becerileri arasında ilişki olduğu vurgulanmaktadır (Açıkgöz ve Güngör, 2006; Balcı, Uyar ve Büyükkız, 2012; Sallabaş, 2008). İlkokul öğrencilerinin okuma tutumları ile ilgilenen sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Sınırlı sayıdaki bu araştırmalarda okuma tutumu ile başarı arasındaki ilişki saptanmış ve anne-baba tutumu, ailenin gelir düzeyi ve eğitim seviyesi gibi hususların bu ilişkiyi etkilediği vurgulanmıştır (Akyol ve Temur, 2008; Kovacıoğlu, 2006). Alanyazın öğrencilerin akademik başarısında önemli rol oynayan okuduğunu anlama becerisinin onların okumaya yönelik tutumları ile ilişkili olduğuna dikkati çekmektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin okuma-yazmayı öğrendiği ve geliştirdiği ilkökul döneminde okuma tutumu geliştirmelerinde rol oynayan faktörlerin belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu amaçla gerçekleştirilecek olan araştırmalardan elde edilecek bulgular öğrencilerin okumaya yönelik olumlu tutum geliştirmeleri bakımından onlara nasıl yardımcı olacağımıza ilişkin bize bilgi verecektir. Böylelikle, öğrencilerin okuma başarıları ve buna bağlı olarak diğer derslerdeki başarılarının artmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ilkökul üçüncü sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemleri aşağıdaki gibidir:

1. İlkokul öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. İlkokul öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık

- göstermekte midir?
3. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
 4. Öğrencilerin yaşına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
 5. Öğrencilerin anne-babalarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli bir olay, birey ya da nesneyi kendi koşulları içinde objektif olarak aktarmayı amaçlayan araştırma türü olarak açıklanmaktadır (Karasar, 2006). Bu modelde tasarlanan çalışmalarda, büyük bir topluluğun özelliklerini ya da görüşlerini belirlemek amacıyla topluluğu oluşturan bireylerden büyük bir parça seçilmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Bu tür çalışmalar genellikle, çalışmaya konu olan durumu büyük bir perspektiften görerek betimlemeyi amaçlamaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Örneklem

Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Çanakkale il merkezinde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 191'i kız (% 50), 191'i erkek (% 50) olmak üzere toplam 382 öğrenci katılmıştır. Katılımcılar basit seçkisiz örnekleme yolu ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda, çalışma evreninde her biri eşit ve bağımsız şansa sahip olan tüm ilkokullardan evreni temsil edecek düzeyde örneklem büyüklüğüne ulaşana dek veri toplanmıştır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012; Karasar, 2006). Aşağıda çalışmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ve yaşlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Sınıf ve Yaşa Göre Öğrenci Sayıları

	3. Sınıf	4. Sınıf	Toplam Öğrenci Sayısı
8 yaş	19	-	19
9 yaş	114	45	159
10 yaş	25	150	175
11 yaş	-	29	29
Toplam			382

Tablo 1 incelendiğinde üçüncü sınıfta 8 yaş (19 öğrenci), 9 yaş (114 öğrenci) ve 10 yaş (25 öğrenci) olmak üzere toplam 158 öğrenci; dördüncü sınıfta 9 yaş (45 öğrenci), 10 yaş (150 öğrenci) ve 11 yaş (29 öğrenci) olmak üzere toplam 224 öğrencinin çalışmaya katıldığı görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, McKenna ve Kear (1990) tarafından geliştirilmiş (The Elementary Reading Attitude Survey - ERAS) Çakıroğlu ve Palancı (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan Okuma Tutum Ölçeği (OTÖ) ile toplanmıştır. Ölçek, Eğlence için Okuma (10 madde) ve Akademik Okuma (10 madde) olmak üzere 2 faktör ve 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin psikometrik özellikleri 318 ortaokul öğrencisi ile test edilmiştir. Ölçülmek istenen özelliklerin geçerli ve güvenilir bir yapı oluşturduğunu belirlemek amacıyla açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. AFA'dan elde edilen yapının geçerliğine ilişkin daha güçlü bir kanıt elde etmek amacıyla verilere doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Faktör analizleri sonucunda elde edilen yapının orijinal ölçekle uyumlu olduğu kabul edilmiştir. Ölçek, "çok mutlu", "biraz mutlu", "biraz mutsuz" ve "çok mutsuz" ifadelerinin yer aldığı 4'lü likert tipindedir. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin tamamı için .84, test tekrar test güvenilirlik katsayısı .78 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler, 2015–2016 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında toplanmıştır. Veriler toplanmadan önce İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. İzin işlemlerinin tamamlanmasının ardından basit seçkisiz örnekleme ile verilerin toplanması yoluna gidilmiştir. Bu doğrultuda, öğretmen ve öğrencilere ölçme aracının kapsamı ve çalışmanın amacı hakkında gerekli bilgilerin sunulması ile birlikte araştırma verileri gönüllülük esasına dayalı olarak sınıf ortamında toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizine başlamadan önce kayıp veriler hakkında ne yapılacağına karar verebilmek için veri setinde kayıp verilerin ne sıklıkta yer aldığı incelenmiştir. Bu doğrultuda, veri setine kayıp veri analizi uygulanmıştır. Kayıp veri analizi sonucunda eksik verilerin rastgele dağıldığı tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak, kayıp verilere yeni değer atamada serinin ortalaması (series mean) alınmıştır (Kalaycı, 2010). Daha sonra, verilerin normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığını belirlemek amacıyla Kolmogorov Smirnov testi uygulanmış; ayrıca çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanarak histogram grafiği incelenmiştir. Veri setinin normal dağılıma uygunluk göstermesi sebebiyle parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda, t testi ve Anova testi kullanılmıştır. Ayrıca, betimsel istatistikleri belirlemede frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

BULGULAR

Bu araştırmada verileri analiz etmek için öncelikle hangi testlerin kullanılacağına karar vermek amacıyla veri setinin normal dağılıma sahip olup olmadığı incelenmiştir. Veri setinin normal olup olmadığı Kolmogorov Smirnov ve Shapiro Wilk testlerine bakılarak anlaşılmaktadır (Kalaycı, 2010). Bu testlerden hangisinin kullanılacağına karar vermede örneklem büyüklüğüne bağlı olarak işlem yapılmaktadır. Eğer örneklem 29'dan küçük ise Shapiro Wilk testi, 29'dan büyük ise Kolmogorov Smirnov testi uygulanmaktadır (Kalaycı, 2010). Bu araştırmada 382 öğrenciden veri toplandığı için Kolmogorov Smirnov testi kullanılmıştır (Tablo 2). Buna ek olarak, çarpıklık ve basıklık katsayılarına hesaplanmış ve Q-Q Plot grafiği incelenmiştir.

Tablo 2. Okuma Tutum Ölçeği Faktörleri için Kolmogorov Smirnov Testi

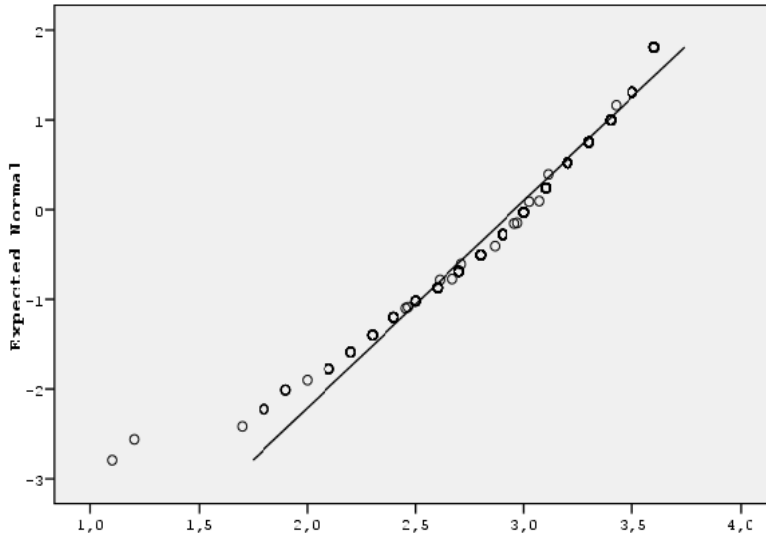
	Kolmogorov-Smirnov(a)		
	Statistic	df	Sig.
Eğlence için Okuma	.105	382	.100
Akademik Okuma	.071	382	.090

Tablo 2 incelendiğinde Eğlence için Okuma ($p = .100$) ve Akademik Okuma (.090) faktörlerinin %95 güven aralığında p değerlerinin 0.05'den büyük olması sebebiyle normallik varsayımını karşıladığı görülmektedir. Aşağıda veri setine ilişkin basıklık ve çarpıklık katsayıları verilmiştir (Tablo 3).

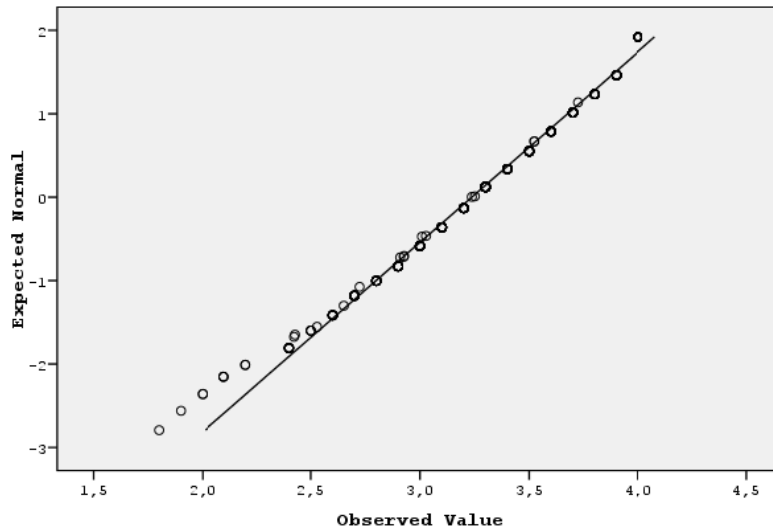
Tablo 3. Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

		Statistic	Std. Error
		Eğlence için Okuma	
	Çarpıklık	-.827	.125
	Basıklık	1.029	.249
Akademik Okuma			
	Çarpıklık	-.386	.125
	Basıklık	.038	.249

Tablo 3'te yer alan çarpıklık ve basıklık katsayıları incelediğinde, hem Eğlence için Okuma hem de Akademik Okuma faktörlerine ait hesaplanan değerlerin -1...+1 aralığında yer aldığı anlaşılmaktadır.

Şekil 1. Eğlence için Okuma Q-Q Plots Grafiği

Şekil 2. Akademik Okuma Q-Q Plots Grafiği

Verilere uygulanan Q-Q plots grafiği veri setinin normal dağılıma ne ölçüde yakın olduğunu göstermektedir. Buna göre, normal dağılımdan değerler bir çizginin üzerinde veya etrafında toplanmalıdır (Kalaycı, 2010). Eğlence için Okuma ve Akademik Okuma faktörlerine verilen yanıtların grafikleri incelendiğinde her ikisinin de normal dağılım sınırları içinde kaldığı görülmektedir (Şekil 1., Şekil 2.). Normallik grafikleri ve diğer grafikler veri setinin normal olup olmadığına karar vermede araştırmacılara yardımcı olmaktadır.

Verilerin normal dağılıma sahip olmadığına karar vermeden kullanılan her üç yöntemin de verilerin normal dağılıma sahip olduğunu göstermesi sonucunda bu araştırmada parametrik testlerin kullanılmasının uygun olduğu düşünülmüştür. Bu doğrultuda, öğrencilerin okuma tutumu puanlarını değişkenlere göre analiz etmeden önce betimsel istatistikleri incelenmiştir. İlkokul öğrencilerinin Okuma Tutum Ölçeği'ne vermiş oldukları yanıtların betimsel istatistikleri Tablo 4'de verilmiştir:

Tablo 4. Okuma Tutum Ölçeği'ne İlişkin Betimsel İstatistikler

Faktörler	N	X	Ss
Eğlence için Okuma	382	2.96	.43
Akademik Okuma	382	3.24	.44

Tablo 4 incelendiğinde. öğrencilerin Eğlence için Okumaya ilişkin tutumlarının *Biraz Mutsuz* ($X= 2.9564$; $Ss= .43$) ve Akademik Okumaya ilişkin tutumlarının *Biraz Mutlu* ($X= 3.2375$; $Ss= .44$) düzeyinde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Eğlence için Okuma ve Akademik Okuma tutumlarına ilişkin betimsel istatistiklerin belirlenmesinin ardından okuma alışkanlıklarına ilişkin vermiş oldukları yanıtların yüzde ve frekansları hesaplanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

	Evet (%)	Hayır (%)	Evet (Frekans)	Hayır (Frekans)	Ortalama
Hikaye ve roman okurum.	88	12	335	47	1.1120
Gazete ve dergi okurum.	65	35	249	133	1.3387
Yönergeleri okurum	58	42	223	159	1.3967
Evimizde kitaplık vardır.	82	18	313	69	1.1676
Kütüphaneye giderim.	39	61	149	233	1.8018
TOPLAM		% 100		382	

Tablo 5 incelendiğinde. 335 öğrencinin (% 88) "Hikâye ve roman okurum". 249 öğrencinin (% 65) "Gazete ve dergi okurum". 223 öğrencinin (% 58) "Yönergeleri okurum" yanıtını işaretledikleri görülmektedir. Buna ek olarak. 313 öğrenci (% 82) evinde kitaplık bulunduğunu. 149 öğrenci (% 39) ise kütüphaneye gittiğini ifade etmiştir.

İlkokul öğrencilerinin Okuma Tutum Ölçeği'ne vermiş oldukları yanıtların cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla verilere bağımsız gruplar için t testi uygulanmıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız t Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Eğlence için Okuma	Kız	191	2.98	.41	1.288	.199
	Erkek	191	2.93	.45		
Akademik Okuma	Kız	191	3.24	.43	.002	.998
	Erkek	191	3.24	.45		

Bulgular öğrencilerin Okuma Tutum Ölçeği'nde yer alan Eğlence için Okuma faktörüne ilişkin puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediğine dikkati çekmektedir $t(380)=1.288$. $p<0.05$. Benzer şekilde, araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin Akademik Okuma faktörüne ilişkin puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir $t(380)= 998$. $p<0.05$.

İlkokul öğrencilerinin Okuma Tutum Ölçeği'nde Eğlence için Okuma ve Akademik Okuma

faktörlerine vermiş oldukları yanıtların sınıf düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla verilere uygulanan bağımsız gruplar için t testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir:

Tablo 7. Sınıf Düzeyine Göre Bağımsız t testi Sonuçları

Faktörler	Sınıf	N	X	Ss	t	p
Eğlence için Okuma	3. sınıf	172	3.05	.39	3.679	.000
	4. sınıf	209	2.88	.45		
Akademik Okuma	3. sınıf	172	3.93	.42	4.250	.000
	4. sınıf	209	3.15	.44		

Bulgular öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarında 3. sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı fark olduğunu göstermektedir $t(379)=3.679$. $p<0.05$. Benzer şekilde. öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarında 3. sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir $t(379)=4.250$. $p<0.05$.

Öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının yaşlarına farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla verilere Tek yönlü Anova testi uygulanmıştır. Bunun için öncelikle Levene testi sonuçları incelenmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Yaşa Göre Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Levene Testi Sonuçları

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
3.286	3	379	.210

Levene testi sonucunda p değeri 0.05’ten büyük olduğu için ($p=.210$) varyansların homojen olduğu söylenebilir (Kalaycı. 2010). Bu kapsamda verilere uygulanan Tek yönlü Anova testi sonuçları aşağıdaki gibidir (Tablo 9).

Tablo 9. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	2.197	3	.732	3.965	.008
Gruplar içi	65.960	379	.185		
Toplam	68.157	382			

Bulgular incelendiğinde öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının yaşlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır $F(3, 379)=3.965$. $p<0.05$. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını görmek amacıyla verilere Tukey testi uygulanmıştır (Tablo 10).

Tablo 10. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Yaşa Göre Tukey Testi Sonuçları

Tukey HSD	Yaş	Yaş	Ortalamalar Farkı	Ss	P	95% Confidence Interval	
	8.00	9.00	.14901	.10475	.486	-.1214	.4194
		10.00	.25331	.10413	.073	-.0155	.5221
		11.00	.34274(*)	.12687	.036	.0153	.6702
	9.00	8.00	-.14901	.10475	.486	-.4194	.1214
		10.00	.10429	.04866	.142	-.0213	.2299
		11.00	.19373	.08729	.120	-.0316	.4190
	10.00	8.00	-.25331	.10413	.073	-.5221	.0155
		9.00	-.10429	.04866	.142	-.2299	.0213
		11.00	.08943	.08655	.730	-.1340	.3128
	11.00	8.00	-.34274(*)	.12687	.036	-.6702	-.0153
		9.00	-.19373	.08729	.120	-.4190	.0316
		10.00	-.08943	.08655	.730	-.3128	.1340

Tukey testinden elde edilen bulgular 11 yaşındaki öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının diğer yaş gruplarındaki öğrencilerin tutumlarından daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin yaşlarına göre Akademik Okuma tutumlarında gruplar arasındaki fark olup olmadığı araştırmak amacıyla verilere Tek yönlü Anova testinin uygulanmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bunun için öncelikle Levene testi uygulanmıştır (Tablo 11).

Tablo 11. Akademik Okuma Tutumuna İlişkin Yaşa Göre Levene Testi Sonuçları

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
1.290	3	379	.278

Levene testi sonucunda p değeri 0.05'ten büyük olduğu için (p= .278) varyansların homojen olduğu görülmektedir (Kalaycı. 2010). Bu doğrultuda verilere uygulanan Anova testi sonuçları aşağıdaki gibidir (Tablo 12).

Tablo 12. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar içi	3.600	3	1.200	6.633	.000
Gruplar içi	64.581	357	.181		
Toplam	68.180	360	1.200		

İlkokul öğrencilerinin Akademik Okuma tutumlarının yaşa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan varyans analizi sonucunda yaş ve Akademik Okuma tutumu

arasında anlamlı farklılık görülmektedir $F(3, 379)=6.633, p< 0.05$. Ortaya çıkan farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere verilere Tukey testi uygulanmıştır (Tablo 14).

Tablo 14. Akademik Okuma Tutumuna İlişkin Yaşa Göre Tukey Testi Sonuçları

Tukey HSD	Yaş	Yaş	Ortalamalar Farkı	Ss	P	95% Confidence Interval	
	8.00	9.00	.04442	.10365	.974	-.2231	.3120
		10.00	.24071	.10304	.092	-.0253	.5067
		11.00	.22638	.12553	.273	-.0976	.5504
	9.00	8.00	-.04442	.10365	.974	-.3120	.2231
		10.00	.19630(*)	.04815	.000	.0720	.3206
		11.00	.18196	.08637	.153	-.0410	.4049
	10.00	8.00	-.24071	.10304	.092	-.5067	.0253
		9.00	-.19630(*)	.04815	.000	-.3206	-.0720
		11.00	-.01433	.08564	.998	-.2354	.2067
	11.00	8.00	-.22638	.12553	.273	-.5504	.0976
		9.00	-.18196	.08637	.153	-.4049	.0410
		10.00	.01433	.08564	.998	-.2067	.2354

Öğrencilerin Akademik Okuma tutumu ve yaş arasında ortaya çıkan farkın nereden kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Tukey testi sonuçlarına göre 9 yaşındaki öğrencilerin Akademik Okuma tutumlarının (Mean= 3.33) 10 yaşındaki öğrencilerden (Mean= 3.13) daha olumlu olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre Eğlence için Okuma tutumlarına ilişkin gruplar arasındaki fark olup olmadığını incelemek amacıyla verilere uygulanan Levene ve Tek yönlü Anova testi sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 15. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Anne Eğitim Durumuna Göre Levene Testi Sonuçları

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
1.509	3	343	.212

Levene testi sonucunda p değeri 0.05'ten büyük olduğu için (p= .212) varyanslar homojendir (Kalaycı, 2010). Bu sebeple, verilere Anova testi uygulanmasının uygun olduğu düşünülmüştür (Tablo 16).

Tablo 16. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Anne Eğitim Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar içi	1.047	3	.349	1.861	.136
Gruplar arası	64.319	343	.188		
Toplam	65.365	346			

Bulgular incelediğinde p değeri 0.05'ten büyük olduğu için anne eğitim durumunun Eğlence için Okumada gruplar arasında anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı görülmüştür $F(3, 343)=1.861$, $p < 0.05$.

Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre Eğlence için Okuma tutumlarında gruplar arasında fark olup olmadığını araştırmak amacıyla verilere uygulanan Levene ve Tek yönlü Anova testi sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 17. Akademik Okuma Tutumuna İlişkin Anne Eğitim Durumuna Göre Levene Testi Sonuçları

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
1.036	3	343	.377

Levene testinden elde edilen bulgular p değeri 0.05'ten büyük olduğu için ($p=.377$) Tek yönlü Anova testi uygulanmasının uygun olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda verilere uygulanan varyans analizi sonuçları aşağıdaki gibidir (Tablo 18).

Tablo 18. Akademik Okuma Tutumuna İlişkin Anne Eğitim Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar içi	.561	3	.187	.976	.404
Gruplar arası	65.687	343	.192		
Toplam	66.248	346			

Tablo 18 incelendiğinde. p değeri 0.05'ten büyük olduğundan ($p=.404$) anne eğitim durumunun Akademik Okumada gruplar arasında anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı anlaşılmaktadır $F(3, 343)=.976$, $p < 0.05$. Buna ek olarak, annelerin okuma alışkanlıkları, frekans ve yüzdeleri incelenmiştir (Tablo 19).

Tablo 19. Anne Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Annem kitap okur	Frekans	Yüzde
Evet	189	49.5
Hayır	42	11.0
Bazen	151	39.5
Toplam	382	100.0

Bulgular 189 öğrencinin (% 49,5) annesinin kitap okuduğunu, 42 öğrencinin (% 11) annesinin kitap okumadığını, 151 öğrencinin (% 39,5) ise annesinin bazen kitap okuduğunu ifade ettiğini göstermektedir (Tablo 20).

Öğrencilerin Akademik Okuma tutumlarının baba eğitim durumuna göre gruplar arasında fark olup olmadığını araştırmak amacıyla verilere Tek yönlü Anova testi uygulanmıştır. Bunun için elde edilen Levene testi sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 20. Akademik Okuma Tutumuna İlişkin Baba Eğitim Durumuna Göre Levene Testi Sonuçları

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
.923	3	343	.430

Tablo 20’de yer alan öğrencilerin Akademik Okuma tutumlarına ilişkin baba eğitim durumlarına göre Levene testi sonuçları incelendiğinde p değeri .050’den büyük olduğu için (p=.430) Anova testi varsayımlarının sağlandığı görülmektedir. Bu kapsamda verilere uygulanan varyans analizi sonuçları Tablo 18’de yer almaktadır:

Tablo 21. Akademik Okuma Tutumuna İlişkin Baba Eğitim Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar içi	.686	3	.229	1.199	.310
Gruplar arası	65.460	343	.191		
Toplam	66.146	346			

Tablo 21’de yer alan bulgular öğrencilerin Akademik Okuma tutumlarının baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılığa sahip olmadığını göstermektedir.

Öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının baba eğitim durumuna göre arasında gruplar arasında fark olup olmadığını araştırmak amacıyla verilere Tek yönlü Anova testi uygulanmıştır. Bunun için Levene testi sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 22. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Baba Eğitim Durumuna Göre Levene Testi Sonuçları

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
1.371	3	343	.251

Levene testinden elde edilen bulgular p değeri .050’den büyük olduğundan (p= .251) Anova testinin varsayımlarının sağlandığını göstermektedir. Buna göre varyans analizinden elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır:

Tablo 23. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Baba Eğitim Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar içi	1.500	3	.500	2.656	.048
Gruplar arası	64.570	343	.188		
Toplam	66.070	346			

Tablo 23 incelendiğinde baba eğitim durumları ile öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumları arasında anlamlı fark gözlemlenmiştir. Gruplar arasındaki farklılığın hangi grup lehine olduğunu araştırmak amacıyla verilere Tukey testi uygulanmıştır (Tablo 24).

Tablo 24. Eğlence İçin Okuma Tutumuna İlişkin Baba Eğitim Durumuna Göre Tukey Testi Sonuçları

Tukey HSD	BED	BED	Ortalamalar Farkı	Ss	p	95% Confidence Interval
	İlkokul	Ortaokul	-.04660	.11255	.976	-.3372 .2440
		Lise	-.22735	.10173	.116	-.4900 .0353
		Üniversite	-.15846	.09566	.348	-.4054 .0885
	Ortaokul	İlkokul	.04660	.11255	.976	-.2440 .3372
		Lise	-.18075	.08152	.121	-.3912 .0297
		Üniversite	-.11186	.07381	.429	-.3024 .0787
	Lise	İlkokul	.22735	.10173	.116	-.0353 .4900
		Ortaokul	.18075	.08152	.121	-.0297 .3912
		Üniversite	.06888	.05594	.607	-.0755 .2133
	Üniversite	İlkokul	.15846	.09566	.348	-.0885 .4054
		Ortaokul	.11186	.07381	.429	-.0787 .3024
		Lise	-.06888	.05594	.607	-.2133 .0755

Tablo 24 lise mezunu babaların (3.03), ilkokul (2.80), ortaokul (2.85) ve üniversite (2.96) mezunu olan babalara göre çocuklarının Eğlence için Okuma tutumlarında anlamlı farklılığa neden olduğu görülmektedir. Bu durum babası lise mezunu olan öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin okuma tutumlarında baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin varyans analizinden elde edilen bulguların incelenmesine ek olarak annelerin okuma alışkanlıklarının frekans ve yüzdeleri incelenmiştir (Tablo 25).

Tablo 25. Baba Kitap Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Babam kitap okur	Frekans	Yüzde
Evet	142	37.2
Hayır	91	25.1
Bazen	148	37.7
Toplam	382	100.0

Tablo 25'te yer alan bulgular 142 öğrencinin (% 37.2) babasının kitap okuduğunu, 91 öğrencinin (% 25.1) babasının kitap okumadığını ve 148 öğrencinin de (% 37.7) babasının bazen kitap okuduğunu ifade ettiğini göstermektedir.

TARTIŞMA ve YORUM

İlkokul üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin Eğlence için Okuma tutumlarının biraz mutsuz. Akademik Okuma tutumlarının ise 'Biraz Mutlu' düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu durum, ilkokul

üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin hem eğlence için okumada hem de akademik amaçlı okumada kendilerini çok mutlu hissetmediklerine ve okumadan keyif almadıklarına işaret etmektedir. Öğrencilerin okuma tutumlarına ilişkin bu bulguyu okuma alışkanlıkları ile birlikte değerlendirmenin daha sağlıklı olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin okuma alışkanlıklarına ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar dikkate alındığında, öğrencilerin büyük çoğunluğunun hikâye ve roman okuduğu ancak gazete, dergi ve yönerge okuma alışkanlıklarının daha düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin büyük çoğunluğunun evinde kitaplık bulunurken, kitap okumak ya da araştırma yapmak için kütüphaneye gitmeyi tercih etmedikleri görülmektedir. Öğrencilerin okuma tutumu düzeyleri ve okuma alışkanlıklarına ilişkin bulgular birlikte değerlendirildiğinde sonuçların birbirini desteklediği anlaşılmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular kız ve erkek öğrencilerin Eğlence için Okuma ve Akademik Okuma tutumlarının anlamlı farklılık göstermediğine dikkati çekmektedir. Alanyazın incelediğinde, kız öğrencilerin okuma tutumlarının erkek öğrencilerin okuma tutumlarına göre daha olumlu olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Can, Türkyılmaz ve Karadeniz, 2010; Batur, Gülveren ve Bek, 2010; Sallabaş, 2008; Başaran ve Ateş, 2009; Balcı, Uyar ve Büyükkiz, 2012). Bu araştırmadan elde edilen bulgunun daha önceki araştırmaların bulgularından farklı olmasının yaş faktöründen kaynaklandığı düşünülmektedir. Kız öğrencilerin lehine fark gözlenen çalışmaların beşinci ve üstü sınıflarda öğrenim gören 11 yaş ve üzerindeki öğrencileri kapsadığı görülmektedir. Bu araştırma ise 8-11 yaş aralığındaki öğrencileri kapsamaktadır. Bu yaş grubundaki öğrencilerin özellikleri dikkate alındığında henüz cinsiyet rollerini içselleştirmedikleri görülmektedir (Derman, 2008). Alanyazın cinsiyet rolleri ile okuma arasında bağlantı olduğuna dikkati çekmektedir (Keklik, 2009; İnce, 2006). Örneğin, Keklik (2009) kadınların dil ve kavram gelişiminde erkeklere kıyasla daha başarılı olduğunu ifade etmektedir. İnce (2006) ise biyofizyolojik etmenler nedeniyle kızların ergenlikte beyin gelişimlerinin erkeklerde göre daha erken başladığını nedenle dil gelişimlerinin erkeklerden ileride olduğunu ifade etmektedir. Ancak, elde edilen bulgular doğrultusunda, araştırmaya katılan 8-11 yaşındaki öğrencilerin cinsiyet rollerini henüz içselleştirmedikleri için cinsiyet değişkeninin okuma tutumlarında anlamlı farklılık yaratmadığı düşünülmektedir.

Bulgular sınıf düzeyi açısından değerlendirildiğinde, üçüncü sınıf öğrencilerinin Eğlence için Okuma ve Akademik Okuma tutumlarının dördüncü sınıf öğrencilerinden daha olumlu olduğu görülmektedir. İlkokul üçüncü sınıfta öğrencilere puana dayalı not verilmemektedir. Bunun yerine ilkokulun ilk üç yılında "*çok iyi, iyi ve geliştirilmeli*" şeklinde değerlendirme yapılmakta iken dördüncü yılında başarı düzeyi, sınavlar ve etkinliklerden alınan puanlara göre belirlenmektedir (İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2014). Bu doğrultuda, üçüncü sınıf öğrencilerinin not kaygısı taşımadıkları için Akademik Okuma tutumlarının bu durumdan daha olumlu etkilendiği düşünülebilir. Akademik Okumanın yanı sıra bulgular üçüncü sınıf öğrencilerinin Eğlence için Okuma tutumlarının dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha olumlu olduğuna dikkati çekmektedir. Öğretim programları karşılaştırıldığında dördüncü sınıfta 11 ders yer alırken (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Trafik Güvenliği, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi) üçüncü sınıfta 9 ders (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil, Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Serbest Etkinlikler) yer almaktadır. Ayrıca, dördüncü sınıf düzeyinde bir üst eğitim kurumu olan ortaokula hazırlık ön plana çıkabilir. Bunlar ek olarak, birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda okuma-yazma becerisi kazandırma işi ağırlık kazanırken dördüncü sınıfta öğretmen ve velilerin başarı beklentisinin arttığı düşünülmektedir. Bu açıklamalar ışığında, ders sayısının artması, ders içeriklerinin yoğunlaşması, ortaokula hazırlık ve başarı beklentisi gibi faktörlerin dördüncü sınıf öğrencilerinin Akademik Okuma ve Eğlence için Okuma tutumlarını olumsuz etkileyebileceğinden üçüncü sınıf öğrencilerinin daha olumlu tutuma sahip oldukları düşünülebilir.

Elde edilen bulgular, öğrencilerin yaşı açısından değerlendirildiğinde, 11 yaşındaki öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının 8, 9 ve 10 yaşındaki öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Akyol (2009) 10 yaşındaki öğrencilerin gece herkes yattıktan sonra kitap okumaya başladığını belirtmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin 10 yaşından sonra keyif aldığı kitapları ya da metinleri okuduğuna dikkati çekmektedir. Bu doğrultuda, araştırmada 11 yaşındaki öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının daha olumlu olmasının keyif aldığı şeyleri okumaya başlaması ve bunu eğlenceli bulması ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, gelişimsel özellikler

açısından düşünüldüğünde de 11 yaşındaki çocukların Piaget'e göre soyut işlemler dönemine girmesi ile çeşitli fikir, inanç ve değerler ile ilgilenmeye başladığı ve beynin olgunlaştığı bilinmektedir (Senemoğlu. 2011). Bu nedenle. 11 yaşındaki öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarının olumlu olmasının, yaş itibari ile okuma becerisinin gelişmesinin yanı sıra beynin olgunlaşması ile daha farklı türden olayları kavrayabilmesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bununla beraber, öğrencilerin Akademik Okuma tutumları incelendiğinde ise 9 yaşındaki öğrencilerin daha olumlu okuma tutumuna sahip olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin gruplara dağılımını incelediğimizde. 9 yaşındaki 114 öğrencinin üçüncü sınıfta öğrenim gördüğü görülmektedir. Araştırma bulguları incelendiğinde. 9 yaşındaki öğrencilerin ve üçüncü sınıftaki öğrencilerin Akademik Okuma tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yaşları dikkate alındığında öğrencilerin % 77'sinin 9 yaşında olduğu görülmektedir (Tablo 1). Bu doğrultuda, ulaşılan sonuçların kendi içinde tutarlı olduğu düşünülmektedir.

İlkokul öğrencilerinin okuma tutumları ile anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Alanyazın incelendiğinde anne eğitim durumunun öğrencilerin okuma tutumunda farklılık oluşturduğu (Can. Türkyılmaz ve Karadeniz. 2010; Durualp. Durualp ve Çiçekoğlu. 2013) ve oluşturmadığı çalışmalar görülmektedir (Demir-Atalay. 2009; Sadioğlu ve Bilgin. 2008; Batur. Gülveren ve Bek. 2010). Bu çalışmaların örnekleminin sahip olduğu kültürel ve sosyal özelliklerin elde edilen bulguları etkilediği düşünülmektedir. Örneğin, bu araştırma için anne eğitim durumu ve öğrencilerin okuma tutumları yorumlanırken annelerin kitap okuma durumlarının da dikkate alınması gerekliliği doğmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin okuma alışkanlıkları incelendiğinde annelerin % 49,5'i kitap okumakta % 11'i bazen okumakta. % 39,5'inin ise hiç kitap okumamakta olduğu görülmektedir. Bu bulgular öğrencilerin açıklamalarına göre annelerin yarısının kitap okumadığını göstermektedir. Bu doğrultuda, eğitim durumları ne olursa olsun, kitap okuma alışkanlıklarının çocuklarına rol model olmakta yetersiz kaldığı düşünülmektedir.

İlkokul öğrencilerinin okuma tutumları ile baba eğitim düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bulgular incelendiğinde ise baba eğitim durumunun öğrencilerin Eğlence için Okuma tutumlarında anlamlı farklılık yaratırken Akademik Okuma tutumlarında anlamlı farklılık yaratmadığı görülmemektedir. Alanyazın incelendiğinde baba eğitim durumunun öğrencilerin okuma tutumunda farklılık oluşturduğu (Can. Türkyılmaz ve Karadeniz. 2010) ve oluşturmadığı çalışmalar görülmektedir (Demir-Atalay. 2009; Sadioğlu ve Bilgin. 2008; Durualp. Durualp ve Çiçekoğlu. 2013). Bu araştırma için baba eğitim durumu ve öğrencilerin okuma tutumları yorumlanırken babaların kitap okuma alışkanlıkları da dikkate alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının okuma alışkanlıkları incelendiğinde babaların % 37,2'sinin kitap okumakta % 25,1'inin bazen okumakta. % 37,7'sinin ise hiç kitap okumamakta olduğu görülmektedir. Babaların kitap okuma durumlarını ifade eden bu bulgular değerlendirildiğinde babaların Eğlence için Okuma tutumlarında çocuklarına örnek olurken. Akademik Okuma tutumlarında model olmadıkları görülmektedir. Babaların Akademik Okumada çocuklarına model olmayıp, Eğlence için Okuma tutumlarında model olmasının kültürel farklılıklardan kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Oysa çocuklar üzerinde büyük etkiye sahip olan yetişkinlerin (öğretmen. anne-baba vb. gibi) okuma konusunda çocuklara model olmaları, okuma tutumlarının gelişmesinde önemli rol oynamaktadır (Gülerer ve Batur. 2004).

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmen ve ebeveynlerin, öğrencileri yaşı. Cinsiyeti, sınıf düzeyi ve ilgi alanlarını dikkate alarak onları okumaya teşvik etmeleri onların okuma tutumlarını artırmada ve kendilerini daha mutlu hissetmelerinde yardımcı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, bu araştırmada ulaşılan ebeveynlerin okuma alışkanlıkları dikkate alındığında anne ve babaların yarısından daha azının kitap okuma alışkanlığına sahip olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, yalnızca öğrencilerin değil ebeveynlerin de okuma tutumlarının güçlendirilmesi çocuklarının okumaya ilişkin tutumlarının gelişmesi bakımından önemli katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz. K. Ü. & Güngör. A. (2006). İşbirlikli öğrenme yönteminin okuduğunu anlama stratejilerinin kullanımı ve okumaya yönelik tutum üzerindeki etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 48(48). 481-502.
- Akkaya. N. & Özdemir. S. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" İzmir-Buca Örneği". *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2(1). 75-96.

- Akyol. H.. & Temur. T. (2008). Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Cümle Yöntemi ile Okuma Yazma Öğrenen Öğrencilerin Okuma Becerilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi/Comparing Reading Skills Of First Grade Students Who Learn Reading-Writing with Sound-Based Clause Method and. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5(9).
- Akyol. H. (2009). Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi (14. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Alpoğuz. D. U (2014). Algılanan ana- baba tutumlarının ilköğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarına ve Türkçe dersi akademik başarılarına etkisi / The effect of perceived parents' attitude on elementary school students' attitude toward reading and Turkish lesson academic achievements. Ahievran Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Balci. A. (2009). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 6(11). 265-300.
- Balci. A., Uyar. Y., & Büyükkiz. K. K. (2012). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları, kütüphane kullanma sıklıkları ve okumaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*. ISSN. 1308-2140.
- Başaran. M., & Seyit. A. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 29(1).
- Batur. Z., Gülveren. H. & Bek. H. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(1). 32-49.
- Büyüköztürk. Ş. (2011). Deneysel desenler. öntest-sontest kontrol grubu desen ve veri analizi (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk. Ş., Çakmak. E. K., Akgün. Ö. E., Karadeniz. Ş., & Demirel. F. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can. R., Türkyılmaz. M. & Karadeniz. A. (2010). Ergenlik Dönemi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 11.Sayı 3.Aralık 2010.Sayfa 1-21.
- Cecil Smith. M. (1990). A longitudinal investigation of reading attitude development from childhood to adulthood. *The Journal of Educational Research*. 83(4). 215-219.
- Çakıcı. D. (2007). Ön örgütleyicilerin okumaya yönelik tutum üzerindeki etkileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(14). 65-82.
- Çakıroğlu. O. ve Palancı. M. (2015). Reading attitude scale: The reliability and validity study/Okuma tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*. 12(1). 1143-1156.
- Çam. B. (2006). İlköğretim öğrencilerinin görsel okuma düzeyleri ile okuduğunu anlama, eleştirel okuma ve Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Eskişehir: O.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çeçen. M. A., & Deniz. E. (2015). Lise Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları (Diyarbakir İli Örneği). *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12(30).
- Demir-Atalay. T. (2009) İlköğretim II. Kademe Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma (Gazi Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies* 4(3). 717-745.
- Derman. O. (2008). Ergenlerde psikososyal gelişim. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri. Sempozyum Dizisi. (63). 19-21.
- Durualp. E., Durualp. E. & Çiçekoğlu. P. (2013). 6-8. sınıftaki öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi SBE Dergisi* 4(1): 159-174.
- Fraenkel. J. R. & Wallen. N. E. (2006). How to design and evaluate research in education (Sixth edition). Th McGraw-Hill Companies.
- Gülerer. S. & Batur. Z. (2004). Yanlış Okuma Tutum ve Davranışları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6 (2). 1-12.
- İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014). [Online] http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkveokuloncyon_0/ilkveokuloncyon_0.html adresinden 14.12. 2016 tarihinde indirilmiştir.
- Kalaycı. Ş. (2010). Spss Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (5. baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar. N. (2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi (16. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kennedy. L. D., & Halinski. R. S. (1975). Measuring attitudes: An extra dimension. *Journal of Reading*. 18(7). 518-522.
- Kush. J. C., Watkins. M. W., & Brookhart. S. M. (2005). The temporal-interactive influence of reading achievement and reading attitude. *Educational Research and Evaluation*. 11(1). 29-44.
- Kovacıoğlu. N. (2006). İlköğretim ikinci sınıflarında aile çevresi ve çocuğun okumaya karşı tutumu ile okuduğunu anlama becerisi arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Ley. T. C., & Trentham. L. L. (1987). The reading attitudes of gifted learners in grades seven and eight. *Journal for the Education of the Gifted*. 10(2). 87-98.
- Matthew. K. I. (1996). The impact of CD-ROM storybooks on children's reading comprehension and reading

- attitude. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*. 5. 379-394.
- McGeown, S. P., Duncan, L. G., Griffiths, Y. M., & Stothard, S. E. (2015). Exploring the relationship between adolescent's reading skills, reading motivation and reading habits. *Reading and Writing*. 28(4). 545-569.
- McKenna, M. C., & Kear, D. J. (1990). Measuring attitude toward reading: A new tool for teachers. *The Reading Teacher*. 43(9). 626-639.
- McKenna, M. C., D. J. Kear, and R. A. Ellsworth. 1995. "Children's Attitudes toward Reading: A National Survey." *Reading Research Quarterly* 30: 934-956.
- McKenna, M. C., & Kear, D. J. (1990). Measuring attitude toward reading: A new tool for teachers. *The Reading Teacher*. 43(9). 626-639.
- Mikulecky, L. J. (1976). The Developing, Field Testing, and Initial Norming of a Secondary/Adult Level Reading Attitude Measure That Is Behaviorally Oriented and Based on Krathwohl's Taxonomy of the Affective Domain.
- Oostdam, R., Blok, H., & Boendermaker, C. (2015). Effects of individualised and small-group guided oral reading interventions on reading skills and reading attitude of poor readers in grades 2-4. *Research Papers in Education*. 30(4). 427-450.
- Parker, A., & Paradis, E. (1986). Attitude development toward reading in grades one through six. *The Journal of Educational Research*. 79(5). 313-315.
- Petscher, Y. (2010). A meta-analysis of the relationship between student attitudes towards reading and achievement in reading. *Journal of Research in Reading*. 33(4). 335-355.
- Progress in International Reading Literacy Study International Report. 2006. [Online] http://timssandpirls.bc.edu/pirls2006/intl_rpt.html adresinden 29.06.2016 tarihinde indirilmiştir.
- Reis, S. M., McCoach, D. B., Coyne, M., Schreiber, F. J., Eckert, R. D., & Gubbins, E. J. (2007). Using Planned Enrichment Strategies with Direct Instruction to Improve Reading Fluency, Comprehension, and Attitude toward Reading: An Evidence-Based Study. *The Elementary School Journal*. 108(1). 3-23.
- Ron Oostdam, Henk Blok & Conny Boendermaker (2015) Effects of individualised and small-group guided oral reading interventions on reading skills and reading attitude of poor readers in grades 2 - 4. *Research Papers in Education*. 30:4. 427-450.
- Roettger, D., Szymczuk, M., & Millard, J. (1979). Validation of a reading attitude scale for elementary students and an investigation of the relationship between attitude and achievement. *The Journal of Educational Research*. 72(3). 138-142.
- Sadioğlu, Ö., & Bilgin, A. (2008). İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile cinsiyet ve anne-baba eğitim durumu arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*. 7(3).
- Sallabaş, M. E. (2008). İlköğretim 8 Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9(16).
- Shahriza Abdul Karim, N., & Hasan, A. (2007). Reading habits and attitude in the digital age: Analysis of gender and academic program differences in Malaysia. *The Electronic Library*. 25(3). 285-298.
- Sarah P. McGeown, Rhona S. Johnston, Jo Walker, Kathryn Howatson, Ann Stockburn & Paul Dufton (2015). The relationship between young children's enjoyment of learning to read, reading attitudes, confidence and attainment. *Educational Research*. 57:4.389-402.
- Senemoğlu, N. (2011). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim* (20. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Swanson, B. (1982). The relationship between attitude toward reading and reading achievement. *Educational and Psychological Measurement*. 42(4). 1303-1304.
- Şeflek-Kovacıoğlu, N. (2006) İlköğretim ikinci sınıflarında aile çevresi ve çocuğun okumaya karşı tutumu ile okuduğunu anlama becerisi arasındaki ilişkiler Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB] (2015). [Online] <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> adresinden 01.12.2016 tarihinde indirilmiştir.
- Ünal, E. (2006). İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile okuduğunu anlama ve okumaya ilişkin tutumları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir*.
- Wigfield, A., J. S. Eccles, K. S. Yoon, R. D. Harold, A. Arbreton, C. Freedman-Doan, and Blumenfeld, P. C. (1997). Change in Children's Competence Beliefs and Subjective Task Values Across the Elementary School Years: A 3-year Study. *Journal of Educational Psychology*. 89. 451-469.
- Worrell, F. C., Roth, D. A., & Gabelko, N. H. (2006). Elementary reading attitude survey (ERAS) scores in academically talented students. *Roepers Review*. 29(2). 119-124.
- Yoon, J. C. (2002). Three decades of sustained silent reading: A meta-analytic review of the effects of SSR on attitude toward reading. *Reading Improvement*. 39(4). 186.